

Spis treści

Od autora	13
-----------------	----

Część pierwsza

Wprowadzenie do ekonomii

1. Czym zajmuje się ekonomia	19
1.1. Definicja ekonomii i jej interpretacja	19
1.2. Modelowe ujęcie zagadnień ekonomicznych	21
1.3. Mikro- i makroekonomia	22
1.4. Polityka gospodarcza	23
1.5. Ekonomia pozytywna i normatywna	24
1.6. Podstawowe problemy wyboru ekonomicznego	26
1.7. Główne pytania ekonomiczne wymagające teoretycznych odpowiedzi	32
Pytania sprawdzające	34
2. Podstawowe podmioty w gospodarce rynkowej	36
2.1. Gospodarstwa domowe	37
2.2. Gospodarstwa rolne	38
2.3. Przedsiębiorstwa	39
2.4. Banki komercyjne	46
2.5. Giełda	49
2.6. Bank centralny	53
2.7. Instytucje państwowe	54
Pytania sprawdzające	55

Część druga

Mikroekonomia – kurs podstawowy

3. Mikroanaliza rynku	59
3.1. Czynniki kształtujące popyt	60
3.2. Zależność między popytem a ceną	61

3.3. Zależność między ceną a podażą	63
3.4. Stan równowagi i nierównowagi poszczególnych dóbr na rynku	65
3.5. Cena równowagi a cena maksymalna i minimalna	67
3.6. Negatywne skutki powszechnego regulowania cen przez państwo	70
3.7. Funkcje cen w gospodarce rynkowej	71
3.8. Cenowa elastyczność popytu i jej znaczenie ekonomiczne	73
3.9. Cenowa elastyczność podaży	82
3.10. Elastyczność dochodowa. Struktura wydatków i zmiana poziomu płacy realnej	86
Pytania sprawdzające	88
Zadania	89
4. Teoria racjonalnego zachowania się konsumenta	91
4.1. Pojęcie użyteczności	91
4.2. Krzywa obojętności konsumenta	92
4.3. Graficzna ilustracja zmian poziomu dochodu konsumenta oraz proporcji cen nabywanych dóbr	95
4.4. Równowaga konsumenta	97
4.5. Efekt dochodowy przy obniżce cen i efekt substytucyjny przy zmianie relacji cen nabywanych dóbr	99
Pytania sprawdzające	100
Zadanie	101
5. Analiza czynników produkcji	102
5.1. Krzywa produktu całkowitego a krzywe przeciętnej i krańcowej produkcyjności pracy	102
5.2. Wybór najbardziej efektywnej kombinacji czynników wytwórczych	105
5.3. Mechanizm kształtowania popytu na pracę i podaży pracy w warunkach doskonałej konkurencji	110
5.4. Czynniki kształtujące poziom i zróżnicowanie płac	116
Pytania sprawdzające	120
Zadanie	120
6. Teoria funkcjonowania przedsiębiorstwa	121
6.1. Pojęcie oraz składniki kosztów produkcji i zysku	121
6.2. Rodzaje kosztów i kształt ich krzywych w krótkim okresie ...	125
6.3. Maksymalizacja zysku w przedsiębiorstwie przy założeniu konkurencji doskonałej	130
6.4. Koszty przeciętne w długim okresie	135
6.5. Ceny rynkowe a długookresowe koszty wytwarzania w gałęzi w warunkach doskonałej konkurencji	137
6.6. Przedsiębiorstwa krańcowe w gałęzi w długim okresie	139

6.7. Maksymalizacja zysku przedsiębiorstwa monopolistycznego	140
6.8. Doskonałe zróżnicowanie cen w pełnym monopolu	145
6.9. Wpływ zmian poziomu kosztów i popytu na rozmiary wytwarzanej produkcji w pełnym monopolu	147
6.10. Przedsiębiorstwo na rynku konkurencji monopolistycznej	149
6.11. Złamana krzywa popytu w oligopolu	152
6.12. Różne formy konkurencji	154
Pytania sprawdzające	158
Zadania	159
7. Praktyczne metody oceny działalności przedsiębiorstwa	161
7.1. Bilans przedsiębiorstwa	162
7.2. Rachunek wyników	162
7.3. Analiza wskaźnikowa bilansu	164
7.4. Próg rentowności przedsiębiorstwa	168
7.5. Model dwóch progów rentowności przedsiębiorstwa	171
7.6. Strategia marketingowa firmy	173
7.7. Podstawowe metody szacowania wartości aktywów przedsiębiorstwa w warunkach niepewności i ryzyka	175
Pytania sprawdzające	180

Część trzecia

Makroekonomia – kurs podstawowy

8. Tworzenie i podział dochodu narodowego w systemie rynkowym	183
8.1. Proces tworzenia wartości dodanej i produkcji finalnej w gospodarce narodowej	183
8.2. Przepływy międzygałęziowe W. Leontiefa	186
8.3. Podstawowe kategorie produktu i dochodu narodowego	189
8.4. Ruch okrężny strumieni dochodów i wydatków	191
8.5. Ceny jako narzędzie agregacji dochodu narodowego	195
8.6. Zalety i wady kategorii dochodu narodowego	197
Pytania sprawdzające	199
Zadania	199
9. Podstawowe zależności agregatowe w ekonomii keynesowskiej	201
9.1. Inwestycje a oszczędności	201
9.2. Funkcja konsumpcji	205
9.3. Mnożnik inwestycyjny i jego wpływ na przyrost dochodu narodowego	207
9.4. Keynesowska funkcja inwestycji	211
9.5. Składniki globalnego popytu a poziom dochodu narodowego	213

Pytania sprawdzające	215
Zadanie	216
10. Budżet i polityka fiskalna państwa	217
10.1. Rosnąca rola budżetu w rozwiniętych gospodarkach rynkowych	217
10.2. Deficyt i nadwyżka budżetowa	219
10.3. Podatki bezpośrednie i pośrednie	222
10.4. Zależność między stopą opodatkowania dochodów a wpływami do budżetu państwa	226
10.5. Sposoby finansowania deficytu budżetowego	228
10.6. Wpływ podatków i wydatków budżetu państwa na poziom wytwarzanego dochodu narodowego	232
10.7. Mnożnik zrównoważonego budżetu państwa	235
10.8. Możliwość finansowania deficytu budżetowego oszczędnościami	236
Pytania sprawdzające	237
Zadania	237
11. Spór o teorię równowagi ogólnej między ekonomią neoklasyczną a ekonomią keynesowską	239
11.1. Ogólny model zagregowanego popytu <i>AD</i> i zagregowanej podaży <i>AS</i>	239
11.2. Neoklasyczna teoria równowagi	242
11.3. Krytyka neoklasycznej teorii równowagi przez J.M. Keynesa	249
11.4. Porównawcza analiza makroekonomii keynesowskiej i neoklasycznej	251
Pytania sprawdzające	254
12. Pieniądz, rynek pieniężny, bankowość	255
12.1. Podstawowe funkcje pieniądza	256
12.2. Rodzaje pieniądza i struktura jego zasobów	258
12.3. Podstawowe składniki bilansu w bankach komercyjnych oraz w banku centralnym	260
12.4. Zasady obrotu bezgotówkowego	262
12.5. Czynniki wyznaczające wielkość podaży pieniądza	264
12.6. Rezerwa obowiązkowa i mnożnik depozytowy	268
12.7. Mnożnik kreacji pieniądza i baza monetarna	270
12.8. Współzależności między popytem na pieniądz i podażą pieniądza a stopą procentową	272
12.9. Mechanizm kształtowania się kursu obligacji	277
12.10. Środki regulacji dopływu i odpływu pieniądza w obiegu	280
12.11. Możliwości oddziaływania banku centralnego na przebieg koniunktury gospodarczej kraju	283

12.12. Różne interpretacje zjawisk gospodarczych	284
Pytania sprawdzające	286
Zadania	287
13. Wahanie koniunkturalne w gospodarce rynkowej	288
13.1. Pojęcie i fazy cyklu koniunkturalnego	288
13.2. Realistyczny opis faz cyklu koniunkturalnego	289
13.3. Przyczyny osłabienia ostrości wahań cyklicznych po II wojnie światowej	292
Pytania sprawdzające	293
14. Inflacja i bezrobocie	294
14.1. Dlaczego zmienia się stopień sprawności gospodarki rynkowej	294
14.2. Teoretyczne podstawy różnych form bezrobocia	297
14.3. Społeczne skutki bezrobocia	302
14.4. Pojęcie, przyczyny i rodzaje inflacji	303
14.5. Monetarystyczna teoria inflacji	308
14.6. Krzywa Phillipsa	310
14.7. Krzywa Phillipsa w długim okresie	312
14.8. Hipoteza racjonalnych oczekiwań	315
14.9. Sposoby hamowania inflacji	316
14.10. Spór o interpretację inflacji	319
Pytania sprawdzające	320
15. Bilans płatniczy kraju i wymiana międzynarodowa	322
15.1. Struktura bilansu płatniczego kraju	322
15.2. Korzyści z otwarcia gospodarki narodowej	325
15.3. Teoria kosztów komparatywnych	326
15.4. Krótkookresowe skutki gospodarki otwartej	329
15.5. Długookresowe skutki gospodarki otwartej	332
15.6. Kursy walut i ich związki z bilansem płatniczym kraju	333
15.7. Mechanizm przywracania równowagi zewnętrznej w dłuższym okresie	339
15.8. Dopuszczalna granica zadłużenia kraju	343
Pytania sprawdzające	346
Zadania	347
16. Problemy gospodarcze krajów słabo rozwiniętych	349
16.1. Pojęcie wzrostu gospodarczego i rozwoju gospodarczego	349
16.2. Zróżnicowanie poziomów rozwoju gospodarczego współczesnego świata	350
16.3. Cechy charakterystyczne krajów słabo rozwiniętych	354

16.4. Trudności przezwyciężenia niedorozwoju gospodarczego	356
16.5. Napływ obcego kapitału najskuteczniejszym sposobem przezwyciężenia zacofania	359
Pytania sprawdzające	361

Część czwarta

Makroekonomia – kurs wyższy

17. Modelowe ujęcie równowagi ogólnej na rynku towarowym i rynku pieniężnym	365
17.1. Zależności między składnikami popytu globalnego a poziomem dochodu narodowego	365
17.2. Mechanizm transmisyjny między polityką pieniężną i polityką fiskalną a zmianami poziomu dochodu narodowego	367
17.3. Wpływ polityki pieniężnej na stopę procentową i poziom wytwarzanego dochodu narodowego	370
17.4. Wpływ polityki fiskalnej na stopę procentową i poziom wytwarzanego dochodu narodowego	373
17.5. Wpływ zmiany przeciętnego poziomu cen oraz stopy opodatkowania na poziom realnego dochodu narodowego	376
17.6. Bilans płatniczy w mechanizmie współzależności między stopą procentową a poziomem wytwarzanego dochodu narodowego	378
17.7. Różny stopień wrażliwości zmian stopy procentowej oraz dochodu narodowego na politykę pieniężną i politykę fiskalną	380
17.8. Model agregatowego popytu i agregatowej podaży w interpretacji nowej ekonomii keynesowskiej i nowej ekonomii klasycznej	383
Pytania sprawdzające	388
18. Teoria cyklu koniunkturalnego	390
18.1. Teoria cyklu koniunkturalnego M. Kaleckiego	391
18.2. Trend wzrostu gospodarczego	394
Pytania sprawdzające	396
19. Teorie wzrostu gospodarczego	397
19.1. Model wzrostu gospodarczego R. Harroda	398
19.2. Model wzrostu gospodarczego E. Domara	402
19.3. Wieloczynnikowa funkcja produkcji typu Cobba-Douglasa	406
19.4. Uwagi ogólne o różnych teoriach wzrostu gospodarczego	411
Pytania sprawdzające	414

Część piąta**Przemiany instytucjonalne w świecie
po II wojnie światowej**

20. Międzynarodowe instytucje finansowe i ich polityka pieniężna po II wojnie światowej	417
20.1. Z historii pieniądza międzynarodowego	417
20.2. Międzynarodowe instytucje monetarne	419
20.3. Ekonomiczne podstawy stałego kursu wymiennego walut w latach 1946–1973	420
20.4. Rosnące zagrożenia pozycji dolara w latach sześćdziesiątych ..	422
20.5. Powstanie nawisu petrodolarowego	424
20.6. Wzrost zadłużenia i trudności jego spłacenia	424
20.7. Płynny kurs wymienny walut i jego konsekwencje	426
20.8. Kierunki poszukiwań rozwiązań stabilizujących system pieniężny współczesnego świata	427
Pytania sprawdzające	429
21. Ekonomiczna współpraca międzynarodowa i integracja gospodarcza	430
21.1. Istota, warunki i korzyści integracji gospodarczej	430
21.2. Rozwój procesów integracyjnych w krajach zachodnioeuropejskich od 1947 r.	433
21.3. Szanse i zagrożenia wynikające z wejścia Polski do Unii Europejskiej	437
Pytania sprawdzające	441
22. Przełomowe zmiany w krajach wysoko rozwiniętych po II wojnie światowej	442
22.1. Narodziny idei społecznej gospodarki rynkowej	442
22.2. Związki zawodowe i ich rola w gospodarce rynkowej	446
22.3. Sektor publiczny i ochrona socjalna państwa	448
22.4. Spór o granice stopy podatkowej i granice udziału wydatków socjalnych z budżetu państwa	454
Pytania sprawdzające	457
Postłowie	459
Indeks	461